

Forfatteren er en tilhænger av enkeltmandsvalg. „Riksdagsmanden bør ikke blot vælges som en i og for sig likegyldig person, opstillet av et parti; men vælgerne skal selv direkte bestemme, ikke alene hvilken repræsentation de forskellige lokale og erhvervsmæssige grupper eller politiske avskygninger indenfor partierne skal ha, men ogsaa hvilke personlige egenskaper de valgte riksdagsmænd skal ha. Hver riksdagsmand skal ha sine vælgere“. Han finder imidlertid den bedste løsning i den metode som foran i afsnit III er betegnet som det engelske system, fremstillet av dansken Andræ og englænderen Hare, og hvori han foreslaar forskjellige forbedringer.

Med Hensyn til forfatterens indvending, mangel paa sammenhæng mellem kreds- og tillægsmandater vil minoriteten peke paa at de to dele av systemet tjener hver sit øiemed, den forholdsmæssige distriktsrepræsentation, og dette maa ogsaa sætte sit præg paa systemets indre sammenhæng. Minoriteten gir derfor den opfatning sin tilslutning, som er uttalt av en fremskutt politiker i Danmark: at systemet er et heldig forsøk paa en kombination af enmandskredse med det direkte tillidsforhold mellem vælger og repræsentant og av forholdsvvalgmetodens forsøk paa at fordele repræsentationen retfærdig mellem de forskellige synsmaater.

Minoriteten har prøvet det av den her anbefalte system mot forskjellige av de anker og indvendinger som forholdsvvalgmaaten i sin almindelighet fremkalder.

Opstykning i mindre partier og grupper. Man har indvendt mot forholdsvvalgsystemet at det har en tendens til at splitte vælgerne i særgrupper. Denne paastand bestrides av metodens forkjæmpere, se f. eks. dr. Cahn i hans før citerte verk, § 20. Erfaring fra de land som har praktisert forholdsvvalgmaaten bekræfter heller ikke paastanden som nogen paavislig, i systemet liggende tendens.

Hvad nu særskilt angaar systemet enmandskredse med tillægsmandater er der saavidt skjønnes ingen grund til at formode nogen opsmuldring av partierne. Hos os vilde forholdet i denne henseende antagelig bli ved det gamle. Den erfaring man har gjort i Danmark ved det ene valg som er avholdt efter den nye valgordning, gaar ut paa, at der i Kjøbenhavn, hvor listesystemet anvendtes, optraadte flere grupper end i det øvrige land, hvor systemet med tillægsmandater raadet.

Organisationernes magt, valgets mekanisering. Politiske partier og dermed partiorganisationerne er nødvendige faktorer i statslivet, og en vælger, som ikke vil indordne sig i et parti eller en gruppe, opnaar i regelen kun at kaste sin stemme bort. Dette gjælder selvfølgelig ogsaa ved valg i enmandskredse. Men minoriteten mener, at jo større valgomaadet er, jo mer vil organisationen centraliseres og fjernes fra vælgeren. Det personlige forhold mellem vælger og repræsentant, det personlige moment i valghandlingen tapes eller svækkes. Dette forhold er allerede tidligere berørt, og her skal derfor kun paany pekes paa, at valg i enmandskredse bevarer dette personlige umiddelbare forhold og dermed redder en faktor av stor betydning for det politiske liv. En kandidat i en enmandskreds koncentrerer sit arbeide paa denne kreds, i reiser, foredrag og konferanser. Vælgeren vet, hvem han stemmer paa og vet, hvem han skal henvende sig til med sine ønsker og krav. Minoriteten lægger vegt paa dette og mener at her byr enmandskredse en fordel fremfor flermanskredse. Jo nærmere vælgeren føler sig organisationen og kandidaten, jo enklere og mere oversigtlig valget arter sig i omfang og regler, jo bedre vil vælgeren finde sig tilrette, jo mere værd vil han tillægge sin stilling som borger og vælger.

Den enkelte stemmes vegt. Unyttede stemmerester. I denne henseende betegner ethvert forøvrig brukbart forholdsvvalgssystem et fremskridt. Heller ikke disse systemer har formaaet i deres praktiske utformning helt at utnytte de avgivne stemmer, men systemet med tillægsmandater kommer efter vor mening løsningen nærmest. Tænker man sig forholdsvvalg i amtskredse og større bykredse, vil